

Handläggare
Carl Smitterberg
Telefon: 08-508 36 221

Till
Äldrenämnden

EU-positionsapper för äldrenämnden

Förvaltningens förslag till beslut:

Äldrenämnden fastställer föreslagna strategier enligt EU-positionsapperet.

Eva Frunk Lind
Direktör

Karin Ekdahl Wästberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Nämnder och bolag i Stockholms stad ska enligt beslut i kommunfullmäktige utforma EU-positionsapper som beskriver nämndens förhållande till EU samt strategier för arbete med EU-frågor.

EU påverkar äldreomsorgen och därmed äldrenämnden främst genom regelverk kring upphandling, deltagande i EU-projekt för att utveckla verksamheten samt fördelning av forskningsanslag.

Tyngdpunkten i äldrenämndens EU-arbete föreslås bestå av bevakning av upphandlingsfrågor och ett aktivt agerande för att delta i lämpliga projekt. Stor vikt bör läggas vid samarbete med KTH, KI med flera lärosäten för att bidra till att Stockholmsregionen har stark internationell konkurrenskraft och ses som den främsta tillväxtregionen i Europa.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog den 29 april 2013 Policy om EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna – positionsapper om EU, staden och stockholmarna, utl. 2013:39 (nedan kommunfullmäktiges EU-positionsapper).

Äldrenämnden behandlade ärendet i remissvar med diarienummer 0401-572/2011.

Kommunfullmäktige gav samtidigt berörda nämnder i uppdrag att före utgången av 2013 och i nära samverkan med kommunstyrelsen utarbeta verksamhetsspecifika EU-positionsapper. Syftet med EU-positionsapperen är att staden och dess berörda verksamheter ska fastslå sin grundinställning till EU-politiken och dess påverkan på Stockholm och stockholmarna.

Äldrenämndens EU-positionsapper fastslår strategier för äldrenämndens och äldreförvaltningens huvudsakliga inriktning för arbete med EU-relaterade uppdrag och frågeställningar.

Kommunfullmäktiges EU-positionsapper slår fast att tre ömsesidigt förstärkande principer ska styra stadens EU-arbete:

1. Beslut ska fattas på rätt politisk nivå.
 - a. Staden har en positiv grundsyn på EU-samarbetet.
 - b. EU bör fokusera sina insatser på de områden där unionspolitik har ett mycket tydligt mervärde, jämfört med kommunal och nationell politik.
 - c. EU:s budget bör minskas och skattebetalarnas pengar värnas.
2. Valfrihet, kostnadseffektivitet och miljö.
 - a. EU:s fokus bör ligga på fullbordandet av den inre marknaden och på fortsatt utveckling av miljöpolitiken.
 - b. Det primära syftet med all offentlig upphandling bör vara att ge skattebetalarna varor och tjänster av hög kvalitet till lägsta acceptabla kostnad. Det är angeläget att regelverket ger staden möjlighet att välja miljövänliga lösningar, utan att slå fast detta som ett tvingande krav.
 - c. Staden ställer sig avvisande till att ge offentliga myndigheter större möjlighet att ge stöd som hotar att snedvrider konkurrensen.
3. EU:s politik ska vara välavvägd och välunderbyggd.
 - a. EU:s politik bör bygga på omfattande konsekvensbedömningar och samråd.
 - b. EU ska lagstifta endast om det är absolut nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen.

Frivilliga insatser bör alltid föredras framför nya EU-lagar.

EU:s påverkan på äldre nämndens arbete

Europas demografiska utveckling är en utmaning med flera utgångspunkter. Sverige är inget undantag även om förutsättningarna för att möta utmaningarna skiljer sig åt mellan unionens länder.

Demografisk utveckling - behov av innovationer

Europas befolkning blir allt äldre. Samtidigt är relativt färre i arbetsför ålder i arbete samtidigt som nativiteten sjunker.

Med allt fler äldre krävs ny teknik, nya läkemedel och möjligen en ny form av samhällsservice för att kostnader för bland annat äldreomsorg inte ska stiga för mycket.

I flera EU-länder bedrivs ett utvecklingsarbete för att bygga upp eller bygga ut äldreomsorgen. Sverige och Stockholm ses här som föregångare. Staden är genom bland annat äldreförvaltningen en efterfrågad partner för EU-projekt på flera olika nivåer.

Upphandling

Stockholms stad köper äldreomsorgstjänster för närmare sju miljarder kronor om året. EU har ett omfattande regelverk för offentlig upphandling vilket i Sverige bland annat omvandlas till Lagen om offentlig upphandling, LOU.

Förändringar i regelverket kan därför ha stor inverkan på upphandling av äldreomsorg. Hittills har inte förändrande direktiv om upphandling påverkat stadens upphandling av äldreomsorg i någon större utsträckning. Äldreförvaltningen följer dock utvecklingen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Avstämning har skett med Stadsledningskontoret, SLK. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 10 december 2013. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 10 december 2013.

Förvaltningens synpunkter och förslag

EU:s påverkan på äldrenämnden

Flera av Stockholms stads verksamheter är mer eller mindre direkt påverkade av överstatliga beslut i EU.

EU har verkan på äldreomsorgen och äldreförvaltningens arbete genom bland annat upphandlings. arbetsmiljölagstiftning med mera. Dock finns det områden som mer direkt påverkar äldreförvaltningens arbete med EU-frågor. Däribland märks Stockholmsregionens konkurrenskraft i en globaliserad värld.

Äldreförvaltningen ser därför tre områden som viktigast för äldrenämndens EU-arbete:

1. Verka för att Stockholm utvecklas till en innovativ och växande region med stark forskning inom life science-området.
2. Genom samarbete över EU:s gränser bidra till äldreomsorgens verksamhetsutveckling
3. Följa utvecklingen av offentlig upphandling

Strategier för äldrenämndens EU-arbete

Nedan följer tre områden som äldrenämnden/äldreförvaltningen bör lägga särskild vikt vid avseende förhållandet till EU.

Äldreförvaltningen samarbetar med stadsledningskontorets internationella enhet. I vissa specifika frågor samarbetar äldreförvaltningen även med Stockholmsregionens Europakontor.

1. Skapa en god innovationsmiljö - samarbete med akademi

Vision 2030 är att Stockholm blir ett självklart centrum i den växande Stockholm-Mälarenregionen. Regionen har stark internationell konkurrenskraft och ses som den främsta tillväxtregionen i Europa. Här finns ett dynamiskt och innovativt näringsliv som framgångsrikt konkurrerar på den globala marknaden. Näringslivet präglas av kunskapsbaserade verksamheter, innovationskraft och av samverkan med utbildning och forskning.

Attraktiva arbetstillfällen, utbildningar och goda förutsättningar för forskning samt möjligheter till att driva företag är drivkrafter för att uppfylla visionen om ett Stockholm i världsklass. Äldreförvaltningen är redan aktiv i dessa frågor bland annat genom strategiska samarbeten som till exempel Open Lab och samverkansavtal med Karolinska Institutet. Vid sidan av detta finns även ett ingående samarbete med KTH och Röda Korsets högskola.

Horisont 2020 är EU:s nya ramprogram för forskning och innovation. Det nya programmet kommer att löpa under perioden 2014-2020 och ha en total budget på runt 70 miljarder euro. Nytt i detta program är att samhällseliga utmaningar är en del av tre huvudutmaningar som forskningsprogrammet fokuserar på. Den del som berör staden i allmänhet och äldreomsorgen i synnerhet (Samhällseliga utmaningar) fokuserar på de stora samhällseliga utmaningar som EU och resten av världen står inför. För att ta sig an utmaningarna kommer det i många fall att krävas tvärvetenskapliga samarbeten som inkluderar samhällsvetenskap och humaniora. Sju utmaningsområden pekas ut. Som första punkt anges Hälsa, demografiska förändringar och välbefinnande.

Äldreförvaltningen har visst samarbete med bland andra KTH och KI. Redan idag hanteras ett stort antal förfrågningar om samarbetsprojekt. Samtidigt ser även förvaltningen stora möjligheter till snabbare utveckling med mer spets genom samarbete med akademien.

Samarbetet ska fortsätta och fördjupas.

2. Delta i lämpliga EU-projekt med sikte på verksamhetsutveckling

EU-projekt kan fungera som en katalysator för verksamhetsutveckling och tillhörande teknikutveckling.

Projektet DAA har skapat kunskap om implementering av teknik i äldreomsorgen samt givit erfarenheter som ligger till grund för fortsatt utveckling av webbaserade system för att koppla samma äldre med lämpliga aktiviteter och ideella föreningar. Även om Stockholms stad ligger långt fram vad gäller utveckling av äldreomsorgen har deltagandet i DAA visat på vikten av att samarbeta med andra regioner och länder i Europa för att få nya infallsvinklar.

Äldreförvaltningen går in ett nytt projekt, AFE-Innovnet, med tydligare fokus på kunskapsutbyte. Behovet av mer kunskap och inspiration kring ny teknik för äldre i deras boende, inom äldreomsorgen och för kontakt mellan äldre, anhöriga, stadens företrädare med flera är stort.

Äldreförvaltningen bedömer det som möjligt att delta i ett större EU-projekt där förvaltningen är den huvudsakliga partnern från Stockholms stad.

3. Upphandling

Äldreomsorgens förutsättningar ser olika ut beroende på land, region, kommun och ibland till och med stadsdel.

Äldreförvaltningen ser det därför som angeläget att i största möjliga mån kunna utforma avtalsförslag och upphandlingar så att dessa väl uppfyller Stockholms stads krav och behov.

En mångfald av utförare kräver olika typer av aktörer. Nya EU-regler för upphandling får därför inte försvåra för mindre och medelstora aktörer att delta i upphandlingar.

Upphandling kräver omvärldsbevakning. Större förändringar i EU:s regelverk kan leda till behov av påverkan.

Äldreförvaltningens förslag

Äldreförvaltningen föreslår att Äldrenämnden fastställer föreslagna strategier enligt EU-positionsapparatet.